

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU
KADIN ve ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANLIĞI

EVİLİK ÖNCESİ MUAYENE ve DANIŞMANLIK REHBERİ

Ankara 2013

GİRİŞ

Evlilik bir toplumun sağlıklı idamesinde önemli bir kurumdur ve kanunlarla korunmuştur. Gelişmiş toplumlarda yaygın evlilik öncesi danışmanlık hizmetleri ile ülke ekonomisine yük getirecek istenmeyen sağlık problemlerinin önüne geçilebilmekte, sağlıklı ve eğitilmiş bir toplumun oluşumuna da katkıda bulunmaktadır. Pek çok zührevi ve psikiyatrik hastalık hekim tarafından yapılan sağlık muayenesi ile erkenden tespit edilebilmekte, anamnez ile kalıtsal hastalıklar hakkında bilgi edinilerek evlenecek adaylar ileriki yaşamlarında karşılaşılabilecekleri sorunlar hakkında bilgilendirilerek yönlendirilebilmektedir. Böylelikle evlilik sonrasında çiftlerde ve soyağacında ağır hastalıklara sebep olacak durumlar engellenebilmektedir.

Evlenmek üzere evlendirme memurluklarına başvuran çiftlerin, “**Evlilik Öncesi Sağlık Raporu**” almak üzere Toplum Sağlığı Merkezlerine yönlendirilmeleri ile hizmetin standardizasyonu ve denetleme kolaylığı da sağlanmış olacaktır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun (TMK) 136. maddesinde; “Erkek ve kadından her biri, nüfus cüzdanı ve nüfus kayıt örneğini, önceki evliliği sona ermişse buna ilişkin belgeyi, küçük veya kısıtlı ise ayrıca yasal temsilcisinin imzası onaylanmış yazılı izin belgesi ve evlenmeye engel hastalığının bulunmadığını gösteren sağlık raporunu evlendirme memurluğuna vermek zorundadır.” yer almaktadır.

Ayrıca, 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu’nun (UHK) 122. maddesinde; “Evlenecek erkek ve kadınlar evlenmeden evvel tıbbi muayeneye tabidir. Bu muayenenin sureti icrası ve teferruatı hakkında Sıhhat ve İctimai Muavenet vekaletince bir nizamname neşrolunur.”, hükmü, aynı Kanunun 123. Maddesinde; “Frengi, bel soğukluğu ve yumuşak şankr ve cüzzama ve bir marazı akliye müptela olanların evlenmesi memnudur.” hükmü, 124. maddesinde ise; “İlerlemiş sâri vereme musab olanların nikahı altı ay tehir olunur. Bu müddet zarfında salah eseri görülmezse, bu müddet altı ay daha temdit edilir. Bu müddet hitamında alakadar tabipler her iki tarafa bu hastalığın tehlikesini ve evlenmenin marazatını bildirmeye mecburdur.” hükmü mevcuttur.

17/8/1931 tarih ve Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe konulan Evlenme Muayenesi Hakkında Nizamname’de ise evlilik öncesi muayenelerin nerede, nasıl ve kimin tarafından yapılacağı açıkça anlatılmaktadır: Bu Nizamname 2. maddesinde “Hususi tabiplerin ve hükümet tabibinden gayri etibbayı resmiyenin verdiği sıhhat raporları mahalli hükümet tabipliği veya vekili tarafından tasdik edilmedikçe muteber olmaz. Hükümet tabipleri bu raporları tasdik etmezden evvel mevcut kuyudattan hakkında sıhhat raporu verilen evlenme namzedinin Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 123. ve 124. maddelerinde mezkûr evlenmeğe mani hastalıklardan biriyle malul olup olmadığını araştıracaklardır. Hükümet tabipliğinin resmi mühürünü ve tabibin imzasını havi olmayan sıhhat raporları muteber değildir.” düzenleme yer almaktadır.

07.11.1985 tarih ve 18921 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Evlendirme Yönetmeliği’nin 14. maddesinde “On sekiz yaşını doldurmuş, mahkemece vesayet altına alınmamış olan erkek ve kadın başka bir kimsenin rızası veya iznine bağlı olmaksızın evlenir.

a) On yedi yaşını tamamlayan erkek ve kadın velinin izni, veli yoksa vasi veya vesayet makamının izni ile,

b) On altı yaşını dolduran kadın ve erkek hâkimin izni ile evlenebilir.” hükmü yer almaktadır.

Mezkur Yönetmeliğin 15. maddesinde evlenme yapılamayacak haller tanımlanmıştır. Bahse konu maddenin birinci fıkrasının (e) bendi ile sağlık raporunun/resmi sağlık kurulu raporunun bulunmaması evlenme engelleri arasında sayılmıştır. Söz konusu bendin birinci fıkrasında; “24.04.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununa dayanılarak, 17.08.1931 tarihli ve 11682 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Evlenme Muayenesi Hakkında Nizamnamede öngörülen usül ve esaslar doğrultusunda sağlık raporu alınmaması durumunda evlenme yapılamaz.” hükmü, ikinci fıkrasında ise “Akıl hastaları, evlenmelerinde tıbbi sakınca bulunmadığı resmi sağlık kurulu raporuyla anlaşılmadıkça evlenemezler.” hükmü yer almaktadır. Ayrıca mezkur Yönetmeliğin 20. maddesinde “Yaşlarının küçüklüğü veya hacir altına alınmış olmaları sebebiyle evlenmeleri ana, baba veya vasinin rızasına bağlı olanlar, müracaat sırasında evlenme beyannamesine bunların rızalarını gösterir belgeyi de eklemek zorundadır. Rıza belgelerinin imzalanmış olarak getirilmesi halinde bu imzaların o şahıslara ait olduğunun yetkili merciler tarafından tasdik edilmiş olması şarttır. Rıza belgeleri ana ve baba veya vasi tarafından bizzat evlendirme memurunun huzurunda da imzalanabilir. Bu takdirde imza tasdiki evlendirme memurunca yapılır. Ana ve babadan birinin ölmüş olması halinde sağ olan veya boşanma halinde velayet verilmiş olan tarafın imzası yeterlidir. Rıza belgesi vasi tarafından imza edildiği takdirde vasi tayinine dair mahkeme kararı istenir ve dosyaya eklenir.” hükmü yer almaktadır.

İlave olarak, 4721 sayılı **Türk Medeni Kanunu**’nun 124. maddesinde “Erkek veya kadın on yedi yaşını doldurmadıkça evlenemez. Ancak, hâkim olağanüstü durumlarda ve pek önemli bir sebeple on altı yaşını doldurmuş olan erkek veya kadının evlenmesine izin verebilir. Olanak bulundukça karardan önce ana ve baba veya vasi dinlenir.” hükmü, 126. maddesinde “Küçük, yasal temsilcisinin izni olmadıkça evlenemez.” hükmü mevcuttur. Aynı Kanunun 133.maddesinde de “Akıl hastaları, evlenmelerinde tıbbî sakınca bulunmadığı resmî sağlık kurulu raporuyla anlaşılmadıkça evlenemezler.” hükmü, 136. maddesinde de “Erkek ve kadından her biri, nüfus cüzdanı ve nüfus kayıt örneğini, önceki evliliği sona ermiş ise buna ilişkin belgeyi, küçük veya kısıtlı ise ayrıca yasal temsilcisinin imzası onaylanmış yazılı izin belgesini ve evlenmeye engel hastalığının bulunmadığını gösteren sağlık raporunu evlendirme memurluğuna vermek zorundadır.” hükmü yer almaktadır.

Kanunda Yer Alan Bazı Kelimelerin Anlamları:

İçtimai (Toplumsal), **Muavenet** (Yardım), **Sâri** (Bulaşıcı), **Musab** (Musibete uğramış), **Salah** (İyileşme), **Temdit** (Uzatma, sürdürme), **Etibba** (Doktor, hekim), **Havi** (Kapsayan), **Muteber** (Geçerli)

EVLİLİK ÖNCESİ SAĞLIK MUAYENESİ SIRASINDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Evlilik öncesi sağlık muayenelerinin yapılarak **Evlilik Öncesi Sağlık Raporlarının** Toplum Sağlığı Merkezlerinde ve bağlı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezlerinde düzenlenmesi esastır. Bu işlemlerin hastaneler ve özel sağlık kurumları tarafından da yapılması mümkündür. Bu raporlar, Toplum Sağlığı Merkezi tarafından onaylanmadan geçerli değildir.

Bir çifte evlilik öncesi sağlık raporu verilebilmesi için adayların sağlık kuruluşuna birlikte gelmeleri ve danışmanlık hizmetini birlikte almaları esastır. Ancak, zorunlu hallerde (farklı ülkelerde veya şehirlerde bulunma gibi) ayrı hekimler tarafından da sağlık raporu düzenlenebilir. Tüm muayenelerde olduğu gibi evlilik muayenelerinde de gizliliğe ve etik kurallara özen gösterilmelidir.

Evlilik öncesi başvuru ve değerlendirme basamakları

1. Evlenecek olan adaya evlilik öncesi muayene ve danışmanlık hizmetleri ile ilgili bilgi verilir.
2. Adaya **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu Başvuru Formu** ve **Risk Değerlendirme Formu** verilerek doldurması ve imzalaması istenir. Hekim tarafından başvuru formu incelenir.
3. Adaylara ait **Risk Değerlendirme Formu, Risk Grubu Sorgulaması Yönergesi** doğrultusunda değerlendirilir. Kişinin anamnezi alınarak muayeneye geçilir.
4. Adayın fizik muayenesi ve genel psikiyatrik muayenesi yapılır.
5. Anamnez ve muayene sonucunda gerekli olduğu düşünülen tetkikler istenir.
6. Risk değerlendirmesi, anamnez, fizik muayene ve varsa tetkik sonuçları doğrultusunda adayın değerlendirmesi yapılır.
 - **Hastalık olmadığına;** Evlilik Öncesi Sağlık Danışmanlığı verildikten sonra Evlilik Öncesi Sağlık Raporu düzenlenir.
 - Gerekli hallerde uzman hekime sevk edilir. uzman hekim ya da kurul konsültasyonu sonucuna göre Evlilik Öncesi Sağlık Raporu düzenlenir.
7. Hastalık varlığında izlenecek yol doğrultusunda işleme devam edilir (bakınız sayfa 14).
8. Talasemi, orak hücreli anemi ve benzeri kalıtsal kan hastalığı taşıyıcılığı olması durumunda izlenecek yol (bakınız sayfa 15).
9. Adaylara evlilik öncesi muayene ve danışmanlık hizmetleri ile ilgili kitapçık/broşür verilmelidir.
10. Yapılan işlemler mutlaka kayda geçirilmelidir.
11. Evlilik öncesi sağlık raporları, Toplum Sağlığı Merkezi tarafından mühürlenmeli, bu konuya özel protokol defteri kayıtları yapılmalıdır.

Muayeneye gelen kişiler mutlaka kimliklerini ibraz etmek durumundadırlar. Bunun için Nüfus Hüviyet Cüzdanı veya pasaport gibi TC Kimlik numarasının yer aldığı resmi bir kimlik

kullanılabilir. Kimliklerini ibraz edemeyen kişilerin muayeneleri kesinlikle yapılmaz. Yabancıların da aynı şekilde pasaportları ile kendi kimliklerini ibraz etmeleri şarttır.

Muayene edilmeden hiçbir kişiye Evlilik Öncesi Sağlık Raporu verilemez.

Evlilik Öncesi Muayenenin önemli bir bölümü soru sorma ve hikâye alma kısmıdır, Hekim, adayların bazı konularda kendi kararlarını kendilerinin vereceklerini bilerek konuya yaklaşmalıdır. Hekim anamnez sırasında her bir adaya evlilikle ilgili sağlık risklerini anlatmalıdır.

Evlilikle İlgili Sağlık Riskleri

1. Enfeksiyon Hastalıkları
 - Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar
 - Tüberküloz
 - Lepra
2. Genetik Geçişli Hastalıklar
 - Metabolik Hastalıklar
 - Hemoglobinopatiler
 - Kromozom anomalileri
 - Diğer Kalıtsal Hastalıklar
3. Kan Uyuşmazlığı
 - Rh uyuşmazlığı
 - ABO uyuşmazlığı
4. Psikiyatrik Hastalıklar

Anamnez ve muayene sonrasında ve gerekli görülmesi durumunda enfeksiyon hastalıkları, genetik geçişli hastalıklar ve psikiyatrik hastalıkların tanısına yönelik bazı tetkikler ve/veya uzman ya da sağlık kurulu konsültasyonu istenebilir.

Dikkat Edilmesi Gereken Temel Bulaşıcı Hastalıklar:

1. Sifiliz
2. Gonore
3. Şankroid
4. Lepra
5. Tüberküloz
6. HIV/AIDS
7. Hepatit B, Hepatit C

Mevzuata göre evlenme engeli teşkil eden bulaşıcı hastalık grupları:

- Sifiliz (Frengi)
- Gonore (Belsoğukluğu)
- Şankroid (Yumuşak Şankr)
- Lepra (Cüzzam)
- Tüberküloz (ikinci 6 aylık tedavi kürü sonrasında iyileşme olmadığı durumda dahi sağlık raporu düzenlenebilir.)

Evlenme engeli teşkil etmeyen bulaşıcı hastalık grupları:

- HIV/AIDS
- Hepatit B
- Hepatit C

EVLİLİK ÖNCESİ SAĞLIK MUAYENESİ SIRASINDA İZLENECEK YOL

1. Evlenecek olan adaya evlilik öncesi muayene ve danışmanlık hizmetleri ile ilgili bilgi verilir:

Evlenmek üzere başvuran kişilere evlilik öncesi muayenenin yasal dayanağı, başvuru formundaki bilgilerin niçin istendiği, hastalıklar ile ilgili niçin anamnez alındığı, fizik muayenenin gerekçeleri ve yapılacak danışmanlık hizmetinin amaçları açıklanmalıdır. Bu işlemler sonucunda ayrı ayrı anamnezi alınan ve fizik muayenesi yapılan kişilerden hekimin gerekli görmesi halinde, kanunen evlenmeye engel teşkil eden hastalıklar açısından istenilecek tetkiklerin yaptırılmasının zorunlu olduğu belirtilir.

2. Adaya *Evlilik Öncesi Sağlık Raporu Başvuru Formu* ve *Risk Değerlendirme Formu* verilerek doldurması ve imzalaması istenir:

- Her iki aday **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu Başvuru Formu'nu birlikte** doldurmalıdır. Zorunlu hallerde (farklı ülkelerde veya şehirlerde bulunma gibi) form adaylar tarafından ayrı ayrı da doldurulabilir. Burada kişinin adı, soyadı, cinsiyeti, baba adı, doğum tarihi, adresi, ev/iş/cep telefonu, uyuşu kaydedilir. Form doldurulduktan sonra sağlık personeli tarafından kontrol edilmeli ve adayların kimlik tespiti yapılmalıdır. 17 yaşındaki adayların kimlik tespiti yapıldıktan sonra form hem kendileri hem de veli ya da vasileri tarafından imzalanır. 16 yaşındakilerin evlenebilmesi için hâkim kararı gerekmektedir.
- **Risk Değerlendirme Formu** kişinin bizzat kendisi tarafından, uygun mahremiyet ortamı sağlanarak cevaplanmalıdır. Ayrıca adayların birbirlerinden çekinmemeleri için aynı odada bulunmamaları uygun olacaktır. Okuryazar olmayan ya da okuma engeli bulunan kişilere hekim veya sağlık personeli yardımcı olacaktır. **Adaylara bu formdaki bilgilerin kesinlikle gizli kalacağı, sadece muayene sürecinde bilgi edinme ve risk değerlendirme amaçlı olduğu, verdiği bu ön bilgilerin müstakbel eşine açıklanmayacağı ve bu bilgilerin doğruluğunun çok önemli olduğu açıkça anlatılmalıdır.**

3. Adaylara ait *Risk Değerlendirme Formu*, *Risk Grubu Sorgulaması Yönergesi* doğrultusunda değerlendirilir. Kişinin anamnezi alınarak muayeneye geçilir.

4. Adayın fizik muayenesi ve genel psikiyatrik muayenesi yapılır.

Muayene sonucu elde edilen bulgular, **Fizik Muayene ve Laboratuvar Bulguları Formu'nun Fizik Muayene** kısmına kaydedilmelidir.

5. Tetkik istenmesi hususu:

Evlenmek üzere başvuran **her kişiden tetkik istenmez**. Sadece genel bilgileri, risk sorgulaması, anamnez bilgileri ve/veya muayene bulguları bir hastalığa işaret ediyorsa **gerekli görülen** tetkikler istenir. Tetkik isteme gereği doğduğunda ve evlilik öncesi sağlık raporunu düzenleyen kurumun teknik imkânları yetersiz ise bu tetkikler bir başka sağlık kurumundan istenebilir. Tetkik sonuçları, **Fizik Muayene ve Laboratuvar Bulguları Formu'nun Laboratuvar Bulguları** bölümüne kaydedilmelidir.

- **Mevzuata göre evlenme engeli teşkil eden bulaşıcı hastalık** [Sifiliz (Frengi), Gonore (Belsoğukluğu), Şankroid (Yumuşak Şankr), Tüberküloz (Verem) ve Lepra (Cüzzam)] şüphesi varsa ve kesin tanı için tetkik gerekiyorsa **tetkiklerin yaptırılması zorunludur**. Aksi takdirde rapor verilmez.
- **Evlenme engeli teşkil etmeyen bulaşıcı hastalık** (Hepatit B, Hepatit C, HIV/AIDS vb.) şüphesinde gerekli bilgilendirme yapılarak adaya **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu Başvuru Formu**'ndaki **Risk Değerlendirme Sonrasındaki** bölüm doldurtulur ve kişinin rızasına göre hareket edilir.
- **Başvurularda, risk tespit edilen kişilerde** evlenme engeli olmayan hastalıklara yönelik laboratuvar tetkiklerinin yaptırılmasının reddedilmesi ve/veya tetkiklerin sonucunun ve hastalık durumunun diğer eş adayı ile paylaşılmasının kabul edilmemesi halinde, bu durumun diğer eş adayına evlilik öncesi sağlık raporunu düzenleyecek hekim veya toplum sağlığı merkezi tarafından yazılı olarak **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu Başvurusu Tebliğ - Tebellüğ Belgesi ile** tebliğ edilmesi gerekmektedir.
- **Adayların ayrı ayrı başvurduğu durumlarda adayların herhangi birinde risk tespiti söz konusu ise** adayın doldurduğu başvuru formu, diğer aday ve raporu verecek olan hekim tarafından görülebilmesi için faks, elektronik ortam, mektup, kargo, vb. yollarla karşılıklı olarak paylaşılır. Risk tespit edilen aday bilgilerinin paylaşılmasını istemiyorsa **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu Başvurusu Tebliğ - Tebellüğ Belgesi'nin** düzenlenerek diğer adaya tebliğ edilmesi gerekmektedir.

Eş adaylarınca bulaşıcı bir hastalığının olduğunu bilmesine rağmen hastalığını karşı tarafa bulaştırması durumunda Türk Ceza Kanununun kasten adam öldürme, kasten yaralama suçlarından cezalandırılması sonucunu doğurabilecek adli takibata maruz kalacağı aktarılmalıdır.

- **Evlenme akdi Hemoglobinopati Kontrol Programının yürütüldüğü illerden birinde** (mevcut durumda; Adana, Antalya, Ankara, Aydın, Batman, Bilecik, Burdur, Bursa, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Düzce, Edirne, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, İçel, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kayseri, Kırklareli, Kocaeli, Konya, Kütahya, Manisa, Muğla, Sakarya, Şanlıurfa, Tekirdağ illeri) gerçekleşmiş ise tüm başvuranlardan hemoglobinopati tarama testi için kan örneği alınır. Alınan kan örnekleri çalışılmak üzere ilde mevcut Hemoglobinopati Tanı Merkezine gönderilir. Tanı Merkezi tarama sonucunu kan örneğini gönderen Toplum Sağlığı Merkezine bildirir.

6. Risk değerlendirmesi, anamnez, fizik muayene ve varsa tetkik sonuçları doğrultusunda adayın değerlendirmesi yapılır:

A. Hastalık olmadığına;

Evlilik Öncesi Sağlık Danışmanlığı verildikten sonra Evlilik Öncesi Sağlık Raporu düzenlenir.

B. Hastalık şüphesinde uzman konsültasyonu istenmesi:

- Hekim evlenecek adayın risk sorgulaması, anamnezi, fizik bulguları - ve/veya varsa tetkik sonuçlarına - göre kendini tanı koymada yetersiz hissederse **Evlilik Öncesi**

Sağlık Raporu Uzman Konsültasyonu İstem Formu’nu doldurarak **Fizik Muayene ve Laboratuvar Bulguları Formu** ile **birlikte** mutlaka ön tanı yazılarak uzman hekim ya da uzman kurulu konsültasyonu (örneğin psikiyatrik hastalıklar) isteyebilir.

- Konsültasyon **evlenme engeli teşkil eden bulaşıcı hastalık** [Sifiliz (Frengi), Gonore (Belsoğukluğu), Şankroid (Yumuşak Şankr), Tüberküloz (Verem), Lepra (Cüzzam)] ve akıl hastalığı şüphesi nedeni ile istendiyse **konsültasyon sonucu öğrenilmeden rapor düzenlenemez.**
- Konsültasyon istenen hekim **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu Uzman Konsültasyonu İstem Formu’nda** mutlaka kesin tanı ile birlikte kişinin evliliğine engel bir durumu olup olmadığını belirtmelidir.
- Sağlık raporunu düzenleyecek hekim tarafından uzman hekim ya da kurul konsültasyonu sonucuna göre **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu** düzenlenir.

7. Hastalık varlığında izlenecek yol:

A. Evlenmeye engel hastalık varlığında;

- Tedavi sonrası **tam şifa sağlanabilen** ancak **evlenmeye engel bulaşıcı hastalık varlığında**, [Sifiliz (Frengi), Gonore (Belsoğukluğu), Şankroid (Yumuşak Şankr) ve Lepra (Cüzzam)] hastalığın bulaşmasını önleyecek tedavi başladıktan ve hastanın bulaştırıcılığı ortadan kaldırıldıktan sonra, kişiye **Evlilik Öncesi Sağlık Danışmanlığı** verilerek **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu** düzenlenir (UHK Madde 123).
- Aktif tüberküloz tanısı alan kişilerin evlenmeleri bir göğüs hastalıkları uzmanından bulaştırıcılığın ortadan kalktığına dair rapor getirilinceye kadar ertelenir. Dirençli olgularda iyileşme olmazsa bir yıla kadar beklenir. Bu sürenin sonunda da iyileşme olmazsa, hekim her iki tarafa bu hastalığın bulaşma tehlikesini ve muhtemel riskleri hakkında bilgi verir. Taraflar buna rağmen evlenmek istiyorlar ise **Evlilik Öncesi Sağlık Danışmanlığı** verildikten sonra “Tüberküloz (verem) hastalığının tehlikesi konusunda bilgilendirildim bu duruma rağmen müstakbel eşimle evlenmek istiyorum.” cümlesi şerh düşülerek birlikte **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu** düzenlenir.
- Kişinin genel muayenesi sırasında, **bir akıl ve ruh hastalığı konusunda** şüphe oluşması durumunda, evlenmeye engel bir durumun olup olmadığının tespiti için, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları açısından değerlendirilmek üzere tam teşekküllü bir devlet hastanesine sevk edilir. “Akıl hastaları, evlenmelerinde tıbbî sakınca bulunmadığı resmî sağlık kurulu raporuyla anlaşılmadıkça evlenemezler” (TMK Madde 133).

B. Evlenmeye engel olmayan hastalık varlığında;

Tedavisi mümkün olmayan, şifa sağlanamayan ya da tedavisi uzun süren ancak kanunen **evlenme engeli olmayan** hastalık (Hepatit B, Hepatit C, HIV/AIDS, vb) tespit edilmesi halinde, adayların birlikte doldurup imzaladıkları **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu Başvuru Formu’ndaki** talep ve beyanlarına göre hareket edilir (laboratuvar tetkiklerinin yaptırılmasının reddedilmesi ya da tetkiklerin sonucunun diğer eş adayı

ile paylaşılmasının istenmemesi ile ilgili beyan). Aday bilginin paylaşılmasını kabul ettiğini beyan ettiyse, hastalık durumu her iki eş adayının birlikte hazır bulunduğu bir ortamda diğer aday ile paylaşılır. Her iki adaya aynı anda **Tanı Sonrası Danışmanlık** ve ayrıca **Evlilik Öncesi Sağlık Danışmanlığı** verildikten sonra **Evlilik Öncesi Sağlık Raporu** düzenlenir. Adayların zorunlu hallerde ayrı ayrı başvuruda buldukları durumlarda, danışmanlık hizmeti ayrı hekimler tarafından da verilebilir.

Not: Eş adaylarında evlenme engeli hastalık tespit edilmesi durumunda hasta hakları mevzuatı gereğince rıza olmadan bu hususun diğer eş adayına söylenmemesine dikkat edilmelidir.

8. Talasemi, orak hücreli anemi ve benzeri kalıtsal kan hastalığı taşıyıcılığı olması durumunda izlenecek yol:

A. Çiftler merkeze birlikte başvurmuş ve her ikisinden de tarama için kan örneği alınmışsa:

1. Test sonucunda çiftlerden **yalnızca birinde taşıyıcılık tespit edilmişse**; kişilere hemoglobinopatiler bakımından bir risk bulunmadığı bilgisi verilmelidir.
2. Test sonucunda, **çiftlerin her ikisinde birden taşıyıcılık tespit edilmesi durumunda ise**, taşıyıcılığın evlenmeye ve çocuk sahibi olmaya engel olmadığı ancak hasta çocuk sahibi olmamaları için alınması gereken önlemlerin bulunduğu bildirilir. Çift; prenatal tanı olanakları hakkında bilgilenmelerini sağlayacak ayrıntılı genetik danışmanlık hizmeti almak üzere hemoglobinopati tanı merkezine yönlendirilir. Ayrıca taşıyıcı çiftlerin kayıtlı oldukları aile hekimine de bildirim yapılmalıdır. Her ikisi de taşıyıcı olan çiftlerin evlenme akdinden sonraki izlem hizmeti Hemoglobinopati Tanı Merkezi ve aile hekimiyle koordineli olarak yürütülür.

B. Çiftlerden yalnız biri başvurmuş ve/veya yalnızca birinden tarama için kan örneği alınmışsa:

1. Test sonucunda kan örneği alınan kişide taşıyıcılık tespit **edilmemişse**; kişilere hemoglobinopatiler bakımından bir risk bulunmadığı bilgisi verilmelidir.
2. Test sonucunda kan örneği alınan kişide taşıyıcılık tespit edilmesi durumunda, diğer adayın da tarama testi için kan örneği alınmalıdır. Eğer diğer aday, başka bir merkezde kan örneği vermişse; kişinin tarama testi sonucu ilgili merkezden talep edilir. Her iki tarama testi sonucunda çiftlerden yalnızca birinde taşıyıcılık varsa kişilere hemoglobinopatiler bakımından bir risk bulunmadığı bilgisi verilmelidir. Çiftlerin her ikisinde birden taşıyıcılık varsa bir önceki maddede (Madde 8.A.2) belirtildiği şekilde işlem yapılır.